

ΑΓΝΩΣΤΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΗΡΩΕΣ

Ο ΝΕΡΑΪΔΟΓΕΝΝΗΜΕΝΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΑΠΟΓΟΝΟΙ ΤΟΥ

‘Απὸ τὸ ἐρῶδες στὴν πραγματικότητά. Ὁ ὠραίος Βαλτινὸς καὶ ἡ Γκιουλ Χανέμ. Ὁ Καρασμανέγγουλος καὶ τὰ κατορθώματά του. Ὁ Κωσταντῆς Ντόσταγας καὶ ἡ ὁμορφὴ Γιαννιώτισσος. Στὸ παλάτι τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ. Δυὸ περίεργα ἀνέκδοτα. Ὁ πλεονέκτης Ἰουδαῖος καὶ ἡ σφραγίδα τοῦ Τυράννου. Ὁ Θανατοῦλας Βαλτινὸς καὶ τὸ Μεσελόγγι. Ὑποστράτηγος ἐπὶ Ὁθωμανοῦ.

ὡς ἀκολούθησε τὴ σκιάβα, μπῆκε στὸ σερᾶγι τὸν Πασᾶ καὶ παραδόθηκε στὴν ἀγκαλιά τῆς ξετρελλιαμένης Γκιουλ Χανέμ. Ἐξαφνὰ ἀνοίγει ἡ πόρτα καὶ μπαίνει ὁ Πασᾶς. Ὁ ἀσυλλήστως Ροιμελιώτης ἐνόησε ὅτι ἔφτασε ἡ τελευταία τὸν στιγμή. Ἀλλὰ, γρήγορη σὰν ἀστράπη, ἡ πορνὴ Γκιουλ βγαίνει μπροστὰ καὶ φωνάζει στὸν Πασᾶ :

— Ἄν τὸν πειράξεις, σκοτώνομαι ἀμέσως !...

Ὁ Πασᾶς — ποὺ φαίνεται πὺς ἦταν ἀγάκι μπουντάλας καὶ φοβερά θησαυρολόγος — λέει στὴ Γκιουλ :

- Τί εἶν’ αὐτός ;
- Ροιμὸς εἶνε.
- Καὶ τί τὸν ἤθελες ἐδῶ μέσα ;

— Ἐμαθα ὅτι ἀγαπᾷ τοὺς Ὁθωμανοὺς καὶ τὸν ἔφερα γιὰ νὰ τὸν κάνω διό μου, Μουσουλμάνο, ἀπαντᾷ ἡ γαμουσσία.

Λοιπὸν, εἰτε γιὰ τὴ πορνὴ γυναικά ἐσπινε τὸν Πασᾶ ἀπὸ τὴ μήτη καὶ τὸν εἶχε συνιθισεὶ σὲ παρῳμίες ἐκπλήξεις, εἰτε γιὰ τὸ Πασᾶς ἤθελε νὰ προσθεῖ ἕναν ἀκόμη πιστὸ στὸ κοπάδι τῶν ὁπαδῶν τοῦ Προφήτη, κατὰ τὸ θυμὸ του καὶ δὲν ἐθανάτισσε τὸν Ροιμελιώτη. Ὡστόσο ὅμως τὸ εἶπε :

— Διάλεξε ἕνα ἀπὸ τὰ δύο : ἢ θὰ γίνῃς Μουσουλμάνος, ἢ θὰ κρεμαστῇς ! Σκέψου καὶ ἀποφάσισε !

Καὶ ὁ ἱστορικός, ποὺ διηγείται τὴν περιεργὴ αὐτὴ ἱστορία, προσθετεῖ :

‘Καὶ οὕτω ὁ φίλος τῆς Ὁθωμανίδος ἡ γαγκιάστῃ καὶ δεχτῇ τὸν μοαμεθανισμό. Μετανοήσας Καρασμανέγγουλος καὶ, διὰ τῆς προστασίας αὐτῆς καὶ τοῦ φανατικοῦ συζύγου της, προήχθη εἰς μεγάλη ἀξίωματα.

Ὁ Καρασμανέγγουλος ὅμως δὲν ἄργησε νὰ θυμῇ τὴν πατρίδα του, τὴ νόμιμη γυναικα του καὶ τὸ μοναχογιό του Θεόδωρο. Γιὰ τοὺς ξαναδὴ, ἐνήργησε στὴν Ὑψηλὴ Πύλιν καὶ τὸν ἐπέλεξε ὡς διοικητὴ στὸ Βεραῖωρι (δηλ. στὸ σημερινὸ Ἀργίριον), ὅπου παρήγγειλε χωρὴ νὰ μεταφέρουν καὶ ἄλλη τὴν οἰκογένειά του. Ἀπ’ αὐτὴν ὅμως μόνον ὁ Θεόδωρος ζοῖσε. Ὁ Καρασμανέγγουλος τὸν ἔπλεξε κοντὰ του καὶ τὸν ἀνέθερε μὲ μεγάλη ἐπιμέλεια. Στὴν ἐπαρχία αὐτή, ποὺ διοικοῦσε τώρα, ὁ Καρασμανέγγουλος ἐπιστάτασε φανερά τοὺς Χριστιανοὺς καὶ γιὰ τοῦτο ἐπρόκαλεσε τὸ μῖσος τῶν Τούρκων, οἱ ὁποῖοι μὴ νύχτα τοῦ ἐστῆσαν καρτεροὶ καὶ τὸν ἐδολοφόνουν...

Μετὰ τὸν τραγικὸ θάνατο τοῦ πατέρα του, ὁ Θεόδωρος, ὁρφανὸς πιά, ξαναγίωσε στὸ χωριὸ του, στὸ Χαλκιδάκειον, ὅπου παντρεύτηκε καὶ ἀπέκτησε παιδιὰ καὶ ἐγγόνια. Ἐνῶς ἀπὸ τοὺς τελευταίους αὐτοῦς, Κωσταντῆς τ’ ὄνομά του, ἐδιδάχθη γαίτηνα, ἀρχετὰ γράμματα, καὶ κατόρθωσε νὰ γίνῃ γραμματικὸς ἐνὸς ἱσχυροῦ Ὁθωμανοῦ στὸ Γαρδίζι, τοῦ Δεμητρίου Ντόστα. Γι’ αὐτὸ ὁ Γαρδίζιὸς ἀνέμειζαν τὸν Κωσταντῆ Ντόσταγα...

Εἶνε γνωστὸ — τὸ γράψαμε ἀλλοτε σὲ δλοκλήρη ἱστορικὴ σελίδα

τοῦ «Μποικέτου» — πὺς ὁ Ἀλῆ Πασᾶς κατέστρεψε τὸ Γαρδίζι. Τὸ Δεμῆ Ντόστη τὸν ἐσφάξε καὶ αὐτὸν, ὅχι ὅμως καὶ τὸ γραμματικὸ του, ποὺ τοῦ χρειαζόταν. Ὁ πονηρὸς Ἀλῆς κατάλαβε ἀμέσως ὅτι ὁ Κωσταντῆς Ντόσταγας εἶχε ὅλα τὰ προσόντα πιστοῦ αἰλίου. Τὸν πῆρε λοιπὸν κοντὰ του, σὲ ἐμπιστευτικὴ ἰσμερσία, καὶ τὸν ὠνόμασε Βαλτινὸ. Ἀπὸ τότε τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἔμεινε στὴν κατὰλογένη. Ὁ Κωσταντῆς Ντόσταγας ἡ Βαλτινὸς εἶχε κληρονομήσει καὶ τὴν ὁμορφιά καὶ τὴν ἐξυπνάδα τοῦ προγόνου του, τοῦ Καρασμανέγγου. Στὰ Γιάννενα ἄφησε πολλὰς τριφερεὺς ἀναμνήσεις, καθὼς λέει καὶ τὸ δημοτικὸ τραγοῦδι :

Ὁ Κωσταντῆς ὁ Ντόσταγας
Μὲ τὰ γραμμένα φρόδια,
Ποὺ βγάξει τὴ Γιαννιώτισσος
Ἀπὸ τὰ παραθύρια !

Ἀργότερα ὁ Κωσταντῆς ἔφερε στὰ Γιάννενα καὶ τὸν ἀδελφὸ του Γιάννη, τὸν ὁποῖον ἐπίσης ἔμπασε στὸ Σερᾶγι τοῦ Τυράννου τῆς Ἡπείρου... Ἀλλ’ ὅσο δυνάμειον καὶ πλοῦτο καὶ ἐπιρροὴ οἱ Βαλτινοὶ, τόσο περισσότερο προκαλοῦσαν τὸ μῖσος τῶν κατὰδικωμένων ἀπὸ τὸν Ἀλῆ Πασᾶ κλεφτῶν, καὶ πρὸ πάντων τῶν διὰ ἀδελφῶ. Κατὰ τὸν καὶ Λεπενιώτη.

Ὁ Λεπενιώτης, θέλοντας νὰ ἐκδικηθῇ, κατέβηκε — κατὰ τὸ 1805 — ἀπὸ τὰ βουνὰ του, στὸ χωριὸ Λεπενίου, πατρίδα τοῦ Γιάννη Βαλτινοῦ, καὶ ἀχμαλώτισε τὴ γυναικά του Μαρία καὶ τὸν τριετὴ γιὸ τοῦ Θανατοῦλα, καὶ τοὺς πῆρε στὰ λημέρια του.

Μόλις τὸμαθαν αὐτοὶ οἱ διὰ Βαλτινοὶ, βῆσαν μὲ πολλοὺς ἐνόπλιους νὰ κινήθουν καὶ νὰ κλέψουν. Ὁ Λεπενιώτης παρήγγειλε τότε στὴν ἀποστοφικαὴ του νὰ σκοτώσῃ ἐν ἀνάγκῃ τοὺς ἀχμαλώτους, ἀν διατρέξῃ κίνδυνον ἀπὸ τοὺς δυνάστες τῶν... Οἱ Βαλτινοὶ, ἔρχονται ὅπως ἦσαν, κατέβησαν τοὺς κλέφτες. Ἡ στιγμή ἦταν κρίσιμη... Ἀλλ’ ὁ ἐπὶ κεφαλῇ τῶν ἀχμαλώτων κλέφτης ἀπαιχμαλίστηκε τὴ νεότητὴ τῆς Μαρίας καὶ τὴν ἄφησε εὐλεύθερη. Τὸ μικρὸ Θανατοῦλα ὅμως τὸν ἔφραξε στὸν Ἀχελεὺ ποταμῷ. Μά, γιὰ καλὴ τὸν τύχη, τὸν βόρρε καὶ χωρὶς καὶ τὸν ἔσωσε, ὅπως παλαιὰ ἡ Αἰγυπτία βασιλοπούλα εἴωσε τὸν μικρὸ Μουσίχ ἀπὸ τὰ νερὰ τοῦ Νείλου. Καὶ ἡ Μαρία, ποὺ ξαναβούρηξε τὸ παιδί της, τοῦ πῆρε στὴν ἀγκαλιά της καὶ τὸν ἔφερε στὰ Γιάννενα.

Τὸ περιστάσιον αὐτὸ ἔκανε ἰδιαιτέρῃ ἐντύπωση στὸν Ἀλῆ Πασᾶ. Κατάλαβε ὅτι οὐ αὐτὰ τὰ ἔαθαι οἱ Βαλτινοὶ γιὰτὶ ἐπιτεροῦσαν στὴν Ἀλλήν. Κληροῦντες λοιπὸν προστάτης καὶ κηδεμὼν τοῦ μικροῦ Θανατοῦλα Βαλτινοῦ, ποὺ εἶχε σωθῇ ὡς ἐκ θαύματος, καὶ ἀργότερα, ὅταν μεγάλωσε, τὸν παρέδωκε στὸ διδασκαλὸ Φαλλίδα γιὰ νὰ τὸν ἐκπαίδευσιν... Ὅταν ὁ Θανατοῦλας ἐνηλικιώθη, ὁ Ἀλῆς τὸν ἔκανε ἐπιστάτη του, τὸν εἶχε μὲ τιμὴς στὸ παλάτι του καὶ τοῦ εἶχε ἐμπιστευθῇ νὰ φυλάττῃ τὴν ἰδιαιτέρεν τὴν σφραγίδα, ποὺ τοῦ χραιομένη γιὰ ἱσμερσίας. Τότε τὸν ἐμπιστεύονταν ὁ Ἀλῆς, ὥστε ὁ Θανατοῦλας, ἔχοντας διαρκῶς στὰ χεῖρά του τὰ κατὰστιχα καὶ τοὺς θησαυροὺς τοῦ Τυράννου, κατόρθωσε νὰ ἰσχυρὴν κατὰλογο τῆς μεγάλῃς περιουσίας τοῦ Ἀλῆ, τὸν ὁποῖον καὶ ἐθιμοποιήσανε πολλὰ ἔτη μετὰ τὴν ἐξόριστον τοῦ Σατράπου τῆς Ἡπείρου, στὸν περικλυτὸν ὁ Ἑλλῆν Στρατιώτη. Ἡ περιουσία αὐτὴ ἦταν 72 ἐκατομμύρια καὶ 640 χιλιάδες γρόσια, ἐκτὸς τῶν ἀπείρων κοσμημάτων καὶ πολιτικῶν λιβῶν τοῦ θησαυροφυλακίου του...

Μετὰ τὴν κατὰστροφὴ τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ, ὁ Θανατοῦλας ἀχμαλώτισε ἀπὸ τοὺς Τούρκους τοῦ Σουλτάνου καὶ ἐκράτειτο στὰ Γιάννενα, γιὰ νὰ ἐξαναγκασθῇ καὶ οἱ συγγενεῖς τὸν σὲ ἰσλαμῇ.

Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη συνέβησαν καὶ τὰ ἀκόλουθα διὰ περίεργα ἐπεισόδια :

Ἡ Ὑψηλὴ Πύλη, μετὰ τὸν τραγικὸ θάνατο τοῦ Ἀλῆ, διεκίνησε ὅτι ἀναγνωρίζε διὰς τῆς πράξεως του, ὡς ἀντιπροσώπου τοῦ Σουλτάνου, καὶ διὰς τῆς χρηματικῆς ὑποχρέωσης του. Ἐπομένως, νὰ προσέδω, ὅσοι εἶχαν νὰ λάβουν, γιὰ νὰ πληρωθῶν ἀπὸ τὸν ἀρχιστρατήγου Χοροῦ Πασᾶ.

Ἐνῶς Ἐθναῖος Γιαννιώτης, θέλωντας νὰ ὠφεληθῇ ἀπὸ τὴν περίστασιν, παρουσιάσε στὸ Χοροῦ ἕνα μακροσκελὲς λογαριασμὸ, καὶ ζητοῦσε νὰ πληρωθῇ, παρουσιάζοντας καὶ τῆς σχετικῆς ἀποδείξεις, σφραγισμένους μὲ τὴν

